

CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA

НАЦИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТР
ПО БОРЬБЕ С КОРРУПЦИЕЙ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198
Tel. (+373) 22-25-72-94

Nr. 06/2-4188 din 19 iulie 2022

La nr. 06/3-1624 din 10.06.2022.

Ministerul Economiei

Prin prezenta, Vă remitem atașat raportul de expertiză anticorupție la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (Legea nr. 271/2017; Legea nr. 246/2017; Legea nr. 1134/1997; Legea nr. 135/2007; Legea nr. 847/2002; Legea nr. 121/2007; Legea nr. 407/2006).

Anexă: Raportul de expertiză anticorupție – 5 (cinci) file.

Director

Iulian RUSU

*copia corespunzătoare originalului
10.08.2023
Demus -*

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. ELO22/8095 din 15.07.2022

la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (Legea nr. 271/2017; Legea nr. 246/2017; Legea nr. 1134/1997; Legea nr. 135/2007; Legea nr. 847/2002; Legea nr. 121/2007; Legea nr. 407/2006)

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al proiectului de act normativ este Guvernul RM, iar autor nemijlocit este Ministerul Economiei, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-12 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional "*etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*
- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;*
- e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate."*

Proiectul, însoțit de nota informativă și anunțul privind inițierea elaborării proiectului, se regăsește pe pagina web oficială a autorului, redirecționând pe portalul particip.gov.md, după cum urmează: <https://particip.gov.md/ro/document/stages/anunt-privind-initierea-elaborarii-proiectului-de-lege-pentru->

modificarea-unor-acte-normative/8511. În acest context, se remarcă necesitatea asigurării accesului părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia prin plasarea acestora pe pagina web oficială a autorului.

Autorul a prezentat *Sinteza* obiecțiilor și propunerilor parvenite în cadrul procesului de avizare publică a proiectului de către autoritățile responsabile de implementarea prevederilor conținute în proiect, fapt ce denotă aspectul definitiv al acestuia și întrunirea condițiilor stabilite de prevederile art.28 al Legii integrității nr.82 din 25 mai 2017 - pentru efectuarea expertizei anticorupție.

Prin urmare, în procesul de promovare a proiectului, au fost respectate rigorile de asigurare a transparenței decizionale statuate de prevederile art.8 lit.a), c), d) al Legii nr.239-XVI din 13.11.2008 privind transparența în procesul decizional.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

Nota informativă nu delimitează expres finalitatea scontată a acestuia. Analiza amendamentelor propuse, denotă faptul că acestea au fost elaborate și propuse în contextul implementării prevederilor art.44-46 al Legii privind auditul situațiilor financiare nr.271 din 15 decembrie 2017 și potrivit practicilor reglementate de acquisul comunitar (conform art.39 al Directivei 2006/43/CE) în sensul reglementării activității *comitetului de audit*.

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Amendamentele propuse, pot contribui la promovarea interesului public prin eficientizarea mecanismelor de gestionare a patrimoniului public (minimalizarea riscurilor financiare, operaționale și de conformitate și intensificarea calității raportării financiare), doar în condițiile revizuirii acestuia potrivit recomandărilor prescrise conform compartimentului III al prezentului raport de expertiză anticorupție, iar implementarea acestuia va asigura dezvoltarea bună-stării societății în ansamblu și realizarea intereselor private legitime (garantate prin funcționarea entităților publice și private/exercitarea atribuțiilor de serviciu ale agenților entităților date în strictă conformitate cu prevederile legale, în mod eficient și econom din punct de vedere al utilizării resurselor.

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de „*nota informativă care cuprinde:*

- a) *denumirea sau numele autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului normativ;*
- b) *condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite;*
- c) *descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene;*
- d) *principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi;*
- f) *modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare”.*

Autorul a indicat în nota informativă aferentă proiectului:

- *denumirea autorului proiectului actului normativ (Ministerul Economiei);*
- *condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ (i) exigențele legale stabilite de art.44-*

46 al Legii privind auditul situațiilor financiare nr.271 din 15 decembrie 2017, art.39 al Directivei 2006/43/CE privind instituirea comitetului de audit);

- *descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene (nu conține norme privind armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene);*

- *principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi (i) ajustarea Legii nr.246/2017 cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală, Legii nr.1134/1997 privind societățile pe acțiuni și Legii nr.135 privind societățile cu răspundere limitată, la prevederile Legii nr.271/2017; ii) micșorarea plafonului mărimii indemnizației stabilite pentru membrii consiliilor/comisiilor de cenzori/comitetelor de audit ale întreprinderilor de stat și societățile pe acțiuni cu capital integral și majoritar public; iii) completarea Legii nr.121/2007 și atribuirea autorităților administrației publice locale a prerogativei de transmitere a bunurilor nu doar în locațiune/arendă, dar și în superficie);*
- *modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare (modificări ale cadrului normativ nu sunt necesare).*

I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.30 lit.e) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota informativă trebuie să conțină „e) *fundamentarea economico-financiară*”.

Potrivit notei informative a proiectului, implementarea proiectului nu necesită cheltuieli bugetare. Coroborat cu concluziile analizei compartimentului I.5.1. al prezentului raport de expertiză anticorupție, se remarcă întrunirea a exigențelor de tehnică legislativă statuate de prevederile art.30 lit.a)-f) al Legii cu privire la actele normative nr.100 din 22 decembrie 2017 și se recomandă autorului suplimentarea spectrului de argumente expus cu aspectele deficitare evidențiate supra.

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative „*textul proiectului actului normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]*

a) se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]

c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]

e) se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]

f) se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu;

g) se evită tautologiile juridice;

h) se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...]”.

Textul proiectului este expus, în mare parte, într-un limbaj simplu, clar și concis, cu respectarea regulilor gramaticale și de ortografie, întrunind cerințele prevăzute de art.54 din Legea nr.100/2017.

Totodată, amendamentele propuse operează cu o terminologie neuniformă/neconformă cadrului normativ supus modificării, fapt care poate determina multiple riscuri de corupție aferente proceselor desemnării membrilor comitetului de audit și calculării cuantumului retribuirii muncii. Aspectele date, sunt analizate minuțios în compartimentul III al prezentului raport de expertiză anticorupție, cu înaintarea recomandărilor de rigoare privind îmbunătățirea redacției.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

Totodată, analiza prevederilor propuse prin prisma standardelor naționale/internaționale anticorupție, denotă necesitatea suplimentării acestora, sub aspectul adaptării măsurilor de asigurare a integrității profesionale/instituționale stabilite de prevederile Legii integrității nr.82 din 25 mai 2017 și art.7 al Convenției Organizației Națiunilor Unite împotriva corupției prin Legea nr.158-XVI din 06 iulie 2007.

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Prevederile proiectului, vizează activitatea entităților publice/agenților publici sub aspectul reglementării proceselor de reprezentare a intereselor statului în societățile comerciale (APP, Ministerul Finanțelor, Ministerul Economiei). Analiza amendamentelor propuse denotă multiple curențe, ce periclitează eficiența și transparența procesului de gestionarea patrimoniului public și pot determina admiterea incidentelor de integritate/riscurilor de corupție de către agenții publici responsabili de implementarea normelor/persoanele care au/susțin că au influență asupra acestora. Curențele date, au fost analizate minuțios în compartimentul III al prezentului raport de expertiză anticorupție, cu înaintarea recomandărilor de rigoare privind îmbunătățirea redacției.

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

III. Analiza detaliată a factorilor de risc și a riscurilor de corupție ale proiectului

- 1 -

Art.I (art.44 alin.(6/1); Art.II (art.7 alin.(2/1); Art.III (art.65 alin.(10/1) art.70 alin.(8/1); Art.IV (art.77 alin.(5/1))

Art. I. - Legea nr.271/2017 privind auditul situațiilor financiare (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr.7 - 17, art.48), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: Articolul 44 se completează cu alineatul (6/1) cu următorul cuprins: „(6/1) [...] În cazul entităților de interes public (întreprinderea de stat și societatea comercială cu capital integral sau majoritar public), împuternicirile membrului comitetului de audit se încetează din ziua întreruperii raportului de muncă în cadrul autorității publice, care a promovat. În acest caz, achitarea indemnizației lunare membrului demisionat al comitetului se suspendă”.

Art. II. - Legea nr.246/2017 cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr.441-450, art.750), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: [...] La Articolul 7 [...]

2. Se completează cu alineatul (2/1) cu următorul cuprins: “(2/1) Împuternicirile membrului consiliului de administrație sau membrului comisiei de cenzori încetează din ziua întreruperii raportului de muncă în cadrul autorității care a promovat. În acest caz, achitarea indemnizației lunare membrului demisionat al consiliului sau comisiei de cenzori se suspendă”.

Art. III. - Legea nr.1134/1997 privind societățile pe acțiuni (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2020, nr.372-382, art.3411), se modifică după cum urmează:

21. La Articolul 65: [...] se completează cu alineatul (10/1) cu următorul cuprins: "(10/1) În cazul societăților pe acțiuni cu capital integral sau majoritar public, împuternicirile membrului consiliului societății se încetează din ziua întreruperii raportului de muncă în cadrul autorității publice, care a promovat. În acest caz, achitarea indemnizației lunare membrului demisionat al consiliului se suspendă".

26. Articolul 70: [...] se completează cu alineatul (8/1) cu următorul cuprins: "(8/1) În cazul societăților pe acțiuni cu capital integral sau majoritar public, împuternicirile membrului comisiei de cenzori se încetează din ziua întreruperii raportului de muncă în cadrul autorității publice, care a promovat. În acest caz, achitarea indemnizației lunare membrului demisionat al comisiei se suspendă".

Art.IV. - (1) Legea nr.135/2007 privind societățile cu răspundere limitată (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.127-130, art.548), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

3. Articolul 77 se completează cu alineatul (5/1) cu următorul cuprins: "(5/1) În cazul societăților comerciale cu capital integral sau majoritar public, împuternicirile cenzorului încetează din ziua întreruperii raportului de muncă în cadrul autorității publice care a promovat. În acest caz, achitarea indemnizației lunare cenzorului demisionat se suspendă".

Obiecții:

Prevederile evidențiate supra, conțin carențe generice ce vizează utilizarea unei terminologii neconforme cadrului normativ supus modificării, fapt care denotă neîntrunirea exigențelor de tehnică legislativă statuate de prevederile art.54 al Legii cu privire la actele normative nr.100 din 22 decembrie 2017.

Prim-plan, cu privire la utilizarea sintagmei „care a promovat”, se remarcă faptul că potrivit art.7 alin.(2) lit.c) al Legii cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipal nr.246 din 23 noiembrie 2017, președintele și membrii consiliului de administrație, membrii comisiei de cenzori sunt desemnati și revocați de către fondator. Terminologia în speță, este reiterată de prevederile Legii privind societățile pe acțiuni *nr. 1134-XIII din 02 aprilie 1997 și Hotărârea Guvernului nr.1053 din 11 noiembrie 2010 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la reprezentarea statului în societățile comerciale.

Folosirea neuniformă a noțiunilor în textul (utilizarea termenilor diferiți cu referință la același fenomen), poate determina practici vicioase de interpretare a normei la etapa implementării acesteia și riscuri de corupție aferente proceselor reglementate, sub aspectul aprecierii mecanismelor de desemnare a președintelui/membrilor consiliului de administrație, membrii comisiei de cenzori și eventual comitetului de audit și achitarea remunerațiilor excesive în favoarea acestora.

Subsecvent, cu privire la utilizarea sintagmei „întreruperii raportului de muncă” în conținutul normelor citate supra, se remarcă faptul că formula propusă nu reglementează întreg spectrul de relații sociale vizate – restricționând doar achitarea remunerației în favoarea subiectului suspendat („din ziua întreruperii raportului de muncă în cadrul autorității publice”). Prin urmare, se remarcă omisiunea reglementării exprese a restricției privind achitarea remunerației în favoarea subiectului a cărui raport de serviciu a încetat.

Recomandări:

Uniformizarea terminologiei utilizate și preluarea noțiunilor corespunzătoare cadrului normativ în vigoare citat supra, după cum urmează:

- Substituirea sintagmei „care a promovat” cu sintagma „care l-a desemnat”;
- Substituirea sintagmei „întreruperii raportului de muncă în cadrul autorității publice” cu sintagma „suspendării/încetării raportului de muncă în cadrul autorității publice”.

<p>Factori de risc:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive ● Atribuții care admit derogări și interpretări abuzive ● Utilizarea neuniformă a termenilor 	<p>Riscuri de corupție:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Generale ● Încurajarea sau facilitarea actelor de: <ul style="list-style-type: none"> - trafic de influență - abuz de serviciu - depășire a atribuțiilor de serviciu - conflict de interese și/sau favoritism - îmbogățire ilicită - influențare necorespunzătoare ● Legalizarea actelor de: <ul style="list-style-type: none"> - abuz de serviciu - depășire a atribuțiilor de serviciu
--	---

- 2 -

Art.I (art.44 alin.(6/1); Art.II art.7 pct.1 (art.7 alin.(2)); Art.III pct.9 (art.48 alin.(3)); Art.IV pct.1 (art.49 alin.(1); Art.V (art.24 alin.(1)

Art. I. - Legea nr.271/2017 privind auditul situațiilor financiare (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr.7 - 17, art.48), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: Articolul 44 se completează cu alineatul (6/1) cu următorul cuprins: „(6/1) Cuantumul retribuției muncii membrilor comitetului de audit se stabilește de către fondator/adunarea generală al entității de interes public.

Art. II. - Legea nr.246/2017 cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr.441–450, art.750), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: 1. La Articolul 7 alineatul (2): [...] la lit. c) textul “cenzori, stabilește componența numerică a consiliului de administrație și a comisiei de cenzori, stabilește cuantumul remunerării lunare a administratorului, a președintelui, a membrilor consiliului de administrație și a comisiei de cenzori.” se substituie cu textul “cenzori, membrii comitetelor de audit al entităților (întreprinderilor) de interes public, stabilește componența numerică a consiliului de administrație, a comisiei de cenzori și a comitetului de audit, stabilește cuantumul remunerării lunare a administratorului, a președintelui, a membrilor consiliului de administrație, a comisiei de cenzori și a comitetului de audit”;

Art. III. - Legea nr.1134/1997 privind societățile pe acțiuni (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2020, nr.372-382, art.3411), se modifică după cum urmează: 9. Articolul 48 alineatul (3): se completează cu lit.f/1) cu următorul cuprins: „f/1) aprobă regulamentul comitetului de audit, alege membrii lui, iar din rândul acestora și președintele comitetului de audit, decide privind încetarea înainte de termen a împuternicirilor lor, stabilește cuantumul retribuției muncii lor și compensațiilor, precum și hotărăște cu privire la tragerea la răspundere sau eliberarea de răspundere ai membrilor comitetului de audit;”

Art.IV. - Legea nr.135/2007 privind societățile cu răspundere limitată (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.127–130, art.548), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: 1. La Articolul 49 la alineatul (1) [...] lit. l) va avea următorul cuprins: “l) aprobarea mărimii și a modului de achitare a remunerății membrilor consiliului societății, a comitetului de audit al entității (societății) de interes public și censorului.

Art.V. - Legea nr.847/2002 salarizării (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr.50-52, art. 336), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: La Articolul 24: [...] alineatul (1) se expune în următoarea redacție: “(1) Membriilor consiliilor de administrație, comisiei de cenzori și comitetelor de audit ale întreprinderilor de stat și ale societăților comerciale cu capital integral sau majoritar public li se stabilesc indemnizații lunare în mărime de până la un salariu minim garantate pe țară. Regulamentul privind condițiile de remunerare a membrilor consiliilor de

administrație, comitetelor de audit și a comisiei de cenzori ale întreprinderilor de stat și ale societăților comerciale cu capital integral și majoritar public se aprobă de Guvern.

Obiecții:

Prim-plan, se remarcă faptul că amendamentele propuse, operează cu terminologie neuniformă sub aspectul reglementării categoriilor de plăți achitate subiecților vizati, fapt care denotă neîntrunirea exigențelor de tehnică legislativă statuate de art.54 al Legii cu privire la actele normative nr.100 din 22 decembrie 2017.

Astfel, deși amendamentele prevăzute la art.V al proiectului delimitează doar o categorie de plăți – „*indemnizații lunare*” (instituind plafonul maxim admisibil), amendamentele propuse pentru cadrul normativ corespondent (Art.I (art.44 alin.(6/1); Art.II art.7 pct.1 (art.7 alin.(2)); Art.III pct.9 (art.48 alin.(3)); Art.IV pct.1 (art.49 alin.(1)) operează concomitent și cu noțiunile - „*remunerației*” și „*retribuției*”.

Subsecvent, se accentuează faptul că amendamentele propuse nu reglementează categoriile de *compensații* vizate de Art.III al proiectului, temeiul acordării și quantumul maxim al acestora, fapt care accentuează riscurile de corupție aferente calculării/achitării unor plăți suplimentare excesive.

Totodată, amendamentul propus la Art.V al proiectului, va restricționa cercul de entități vizate de plafonul instituit (*până la un salariu minim garantate pe țară*) pentru remunerarea membrilor consiliilor de administrație, comisiei de cenzori și comitetelor de audit (fiind exonerate entitățile în cadrul cărora statul nu deține pachet majoritar). Lipsa unor prevederi ce ar stabili anumite limite în acest sens, poate determina multiple riscuri aferente proceselor reglementate și abuzul responsabile de implementarea normei/persoane care au sau susțin că au influență asupra acestora.

Se accentuează faptul că potrivit art.7 al Convenției Organizației Națiunilor Unite împotriva corupției prin Legea nr.158-XVI din 06 iulie 2007: *1. Fiecare stat parte se străduiește, dacă este cazul și conform principiilor fundamentale ale sistemului său juridic, să adopte, să mențină și să consolideze sisteme de recrutare, de angajare, de încurajare a fidelității, de promovare și de pensionare a funcționarilor și, dacă este cazul, a altor agenți publici nenumiți, care:*

c) favorizează o remunerație corespunzătoare și bareme de tratament echitabil, ținând seama de nivelul de dezvoltare economică a statului parte;

Carențele prenotate, cumulativ, periclitează coerența, consecutivitatea, stabilitatea și predictibilitatea normelor juridice și pot determina incertitudine la etapa implementării acesteia, sub aspectul reglementării mecanismului de retribuție a muncii subiecților vizati (pentru entitățile în cadrul cărora statul/unitățile administrației publice exercită calitatea de fondator/administrarea cotei-părți).

Recomandări:

La Art.II, se recomandă revizuirea prerogativei de „*stabilire a quantumului remunerării lunare a președintelui/membrilor consiliului de administrație/comisiei de cenzori/comitetului de audit*” – în limita plafonului stabilit potrivit Art.V al proiectului;

La Art.IV, se recomandă substituirea cuvântului „*remunerației*” cu cuvântul „*indemnizației*”;

Cu referire la amendamentele propuse la Art.III al proiectului, se recomandă revizuirea redacției propuse cu delimitarea expresă a obligației racordării deciziei privind quantumul retribuției muncii membrilor comitetului de audit la plafonul instituit potrivit amendamentelor de la Art.V al proiectului (pentru entitățile în cadrul cărora statul/unitățile administrației publice exercită calitatea de fondator/administrarea cotei-părți).

La Art.V se recomandă revizuirea sintagmei „*integral sau majoritar*” și excluderea acesteia în lipsa unor argumente plauzibile privind relevanța acesteia.

Factori de risc:

- Atribuții care admit derogări și interpretări abuzive

Riscuri de corupție:

- Generale

- Utilizarea neuniformă a termenilor
- Concurența normelor de drept

- Încurajarea sau facilitarea actelor de:
 - trafic de influență
 - conflict de interese și/sau favoritism
 - abuz de serviciu
 - depășire a atribuțiilor de serviciu
 - influențare necorespunzătoare

- 3 -

Cu titlul de obiecție generală

Obiecții:

Prevederile proiectului sunt lacunare sub aspectul reglementării mecanismului și criteriilor de desemnare a membrilor comitetului de audit, fapt care periclitează gestionarea transparentă și responsabilă a patrimoniului public. Reglementarea lacunară a procedurilor administrative pe care le gestionează entitatea publică poate determina discreția periculoasă a agentului public responsabil de a dezvolta reguli procedurale convenabile propriilor sale interese, contrare interesului public.

Carența în speță, denotă neîntrunirea standardelor naționale anticorupție prescrise de prevederile Legii integrității nr.82 din 25 mai 2017 sub aspectul reglementării mecanismului de recrutare și promovare a agenților conform criteriilor transparente și obiective de selectare în bază de merit, calificare profesională, capacitate, competență și integritate profesională, fără a admite favorizarea intereselor private și a oricăror forme de discriminare, în conformitate cu prevederile legislației speciale care reglementează activitatea diferitor categorii de entități și agenți publici.

Prevederile citate supra, reiterează standarde internaționale aplicabile în domeniu, standarde asumate de Republica Moldova prin ratificarea Convenției Organizației Națiunilor Unite împotriva corupției prin Legea nr.158-XVI din 06 iulie 2007. În acest context, se accentuează art.7 al *Convenției*, potrivit căruia:

1. Fiecare stat parte se străduiește, dacă este cazul și conform principiilor fundamentale ale sistemului său juridic, să adopte, să mențină și să consolideze sisteme de recrutare, de angajare, de încurajare a fidelității, de promovare și de pensionare a funcționarilor și, dacă este cazul, a altor agenți publici nenumiți, care:

a) se bazează pe principiile de eficiență și de transparență și pe criterii obiective, precum meritul, echitatea și aptitudinea;

b) cuprind proceduri corespunzătoare pentru a selecționa și pentru a forma persoanele numite să ocupe posturi publice considerate ca fiind în mod special expuse la corupție și, dacă este cazul, pentru a asigura o rotație pe aceste posturi; [...]

d) favorizează oferta de programe de educare și de formare care să le permită să-și îndeplinească corect, onorabil și adecvat funcțiile și să beneficieze de o formare specializată corespunzătoare care să-i sensibilizeze mai mult la riscurile corupției inerente exercițiului funcțiilor lor. Aceste programe pot face referire la codurile și normele de conduită aplicabile.

2. Fiecare stat parte are în vedere, de asemenea, să adopte măsuri legislative și administrative corespunzătoare, compatibile cu obiectivele prezentei convenții și conforme cu principiile fundamentale ale dreptului său intern, cu scopul de a determina criterii pentru candidatura și alegerea la un mandat public.

[...] 4. Fiecare stat parte se străduiește, conform principiilor fundamentale ale dreptului său intern, să adopte, să mențină și să consolideze sisteme care să favorizeze transparența și să prevină conflictele de interese.

Subsidiar, se remarcă lipsa unor restricții de angajare/desemnare imputabile persoanelor care vor exercita atribuțiile comitetului, fapt care denotă respectarea parțială a exigențelor prescrise de prevederile Directivei 2006/43/CE din 17 mai 2006 privind auditul legal al conturilor anuale și al conturilor consolidate, de modificare a Directivelor /8/660/CEE și 83/349/CEE ale Consiliului și de abrogare a Directivei 84/253/CEE a Consiliului (în special cele prevăzute de art.22a și 22b), după cum urmează:

Articolul 22a Angajarea de către entitățile auditate a unor foști auditori statutari sau a unor angajați ai unor

auditori statutar sau ai unor firme de audit

(1) Statele membre se asigură că, înainte de expirarea unei perioade de cel puțin un an sau, în cazul auditului statutar al unor entități de interes public, a unei perioade de cel puțin doi ani de la încetarea activității sale în calitate de auditor statutar sau de partener-cheie de audit în cadrul misiunii de audit, auditorul statutar sau partenerul-cheie de audit care efectuează un audit statutar în numele unei firme de audit:

(a) nu preia o funcție-cheie de conducere în cadrul entității auditate;

(b) nu devine, după caz, membru al comitetului de audit din cadrul entității auditate sau, dacă nu există un astfel de comitet, calitatea de membru al organismului cu funcție echivalentă cu cea a unui comitet de audit;

[...] (c) nu devine membru neexecutiv al organismului administrativ sau de membru al organismului de supraveghere al entității auditate.

(2) Statele membre asigură faptul că angajații și partenerii, alții decât partenerii-cheie de audit, ai unui auditor statutar sau ai unei firme de audit care efectuează un audit statutar, precum și orice alte persoane fizice ale căror servicii se află la dispoziția sau sub controlul auditorului statutar sau al firmei de audit respective, atunci când astfel de angajați, parteneri sau alte persoane fizice sunt autorizate ca auditori statutar, nu pot ocupa niciuna din pozițiile menționate la alineatul (1) literele (a), (b) și (c), înainte de expirarea unei perioade de minimum un an de când aceștia au fost implicați în mod direct în misiunea de audit statutar.

Articolul 22b Pregătirea auditului statutar și evaluarea aspectelor care periclitează independența Statele membre se asigură că, înainte de a accepta sau de a continua o misiune de audit statutar, auditorul statutar sau firma de audit evaluează și documentează următoarele:

- dacă îndeplinește dispozițiile prevăzute la articolul 22 din prezenta directivă;

- dacă există amenințări la adresa independenței sale și la adresa măsurilor de protecție aplicate pentru a atenua aceste riscuri; - dacă dispune de angajați calificați, de timp și de resurse necesare pentru a efectua auditul statutar în mod corespunzător;

- în cazul unei firme de audit, dacă partenerul-cheie de audit este autorizat ca auditor statutar în statul membru care impune desfășurarea auditului statutar; [...]

Recomandări:

Revizuirea și completarea amendamentelor propuse prin prisma deficiențelor evidențiate supra sub aspectul reglementării mecanismului de selectare, criteriilor de desemnare a membrilor comitetului de audit și restricțiilor imputabile persoanelor care vor exercita atribuțiile comitetului (responsabilitatea, independența, respectarea regimului juridic al conflictului de interese).

Factori de risc:

- Lacună de drept
- Atribuții care admit derogări și interpretări abuzive
- Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative

Riscuri de corupție:

- Generale
- Încurajarea sau facilitarea actelor de:
 - influențare necorespunzătoare
 - trafic de influență
 - abuz de serviciu
 - depășire a atribuțiilor de serviciu
 - conflict de interese și/sau favoritism
- Legalizarea actelor de:
 - abuz de serviciu
 - depășire a atribuțiilor de serviciu

IV. Concluzia expertizei

Analiza amendamentelor propuse, denotă faptul că acestea au fost elaborate și propuse în contextul implementării prevederilor art.44-46 al Legii privind auditul situațiilor financiare nr.271 din 15 decembrie 2017 și potrivit practicilor reglementate de acquisul comunitar (conform art.39 al Directivei 2006/43/CE) în sensul reglementării activității *comitetului de audit*.

În procesul de promovare a proiectului, au fost respectate rigorile de asigurare a transparenței decizionale statuate de prevederile art.8 lit.a), c), d) al Legii nr.239-XVI din 13.11.2008 privind transparența în procesul decizional. Nota informativă a proiectului a fost întocmită cu întrunirea exigențelor de tehnică legislativă statuate de prevederile art.30 lit.a)-f) al Legii cu privire la actele normative nr.100 din 22 decembrie 2017.

Amendamentele propuse operează cu o terminologie neuniformă/neconformă cadrului normativ supus modificării, fapt care poate determina multiple riscuri de corupție aferente proceselor desemnării membrilor comitetului de audit și calculării cuantumului retribuirii muncii.

Totodată, se remarcă faptul că prevederile proiectului urmează a fi evaluate inclusiv prin prisma concluziilor raportului *OECD*, elaborat în contextul desfășurării runde a 5-a de monitorizare a implementării Planului anticorupție de la Istanbul și evaluării Reformelor în domeniul anticorupție desfășurate în RM, după cum urmează https://read.oecd-ilibrary.org/governance/anti-corruption-reforms-in-moldova_9bb0367e-en#page13 (capitolul 8.5), ce vizează în special:

- accesului la informația de interes public ce vizează mecanismul și cuantumul retribuirii subiecților vizați;
- mecanismul, criteriile de desemnare a membrilor comitetului de audit și restricțiilor imputabile persoanelor care vor exercita atribuțiile comitetului.

Amendamentele propuse, pot contribui la promovarea interesului public prin eficientizarea mecanismelor de gestionare a patrimoniului public (minimalizarea riscurilor financiare, operaționale și de conformitate și intensificarea calitatății raportării financiare), doar în condițiile revizuirii acestuia potrivit recomandărilor prescrise conform compartimentului III al prezentului raport de expertiză anticorupție, iar implementarea acestuia va asigura dezvoltarea bună-stării societății în ansamblu și realizarea intereselor private legitime (garantate prin funcționarea entităților publice și private/exercitarea atribuțiilor de serviciu ale agenților entităților date în strictă conformitate cu prevederile legale, în mod eficient și econom din punct de vedere al utilizării resurselor.

15.07.2022

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:

Cristina CHISTOL, Inspector superior